

SZUVERENISTA KIHÍVÁS

PAOLO BECCHI

Európa és az Európai Unió nem egy és ugyanaz – aki nem érti a különbséget, nem ért semmit. 1957-ben Rómában nem a mai EU jött létre, hanem egy olyan Európa gondolata fogalmazódott meg, amelyre rá sem lehet ismerni a Maastricht óta kialakított integrációban. A Római Szerződés értelmében minden tagállam megtartotta szuverenitását: önálló gazdaságpolitikát folytatott, saját pénz bocsátott ki és saját törvényeket alkotott, ugyanakkor tagja volt a közös piacnak. Az Európai Unió, ez a valóságos nemzetek feletti intézményi és jogi felépítmény 1992-ben, Maastrichtban jött létre. Nemcsak hogy pontos gazdasági paraméterek járszalagjára fűzte az egyes tagállamokat, hanem előírta azt is, hogy közös valutát hozzanak létre, az eurót. Ez a rendszer nem más, mint egy rögzített árfolyamrendszer, amely a költségvetési egyensúlyt tekinti céljának, és ennek érdekében lebontja az állampolgárok szociális jogait.

SOKSZÍNŰ EURÓPA

Aki ma ezt el meri ítélni, azt késlekedés nélkül „Európa-ellenesnek” minősítik, csakhogy igaztalanul. Európa több ezer éve létezik a maga csodálatos sokszínűségében, a maga hagyományaival és gyökereivel. Az Európai Unió viszont új képződmény, az elitek fináncnökés rendszerének terméke, és kifejezetten a globalizáció világára szabták. Egy dolog Európa, és egészen más dolog az Európai Unió. Európa Athénban jött létre a filozófiával, Rómában a jogrendszerrel, Jeruzsálemben a kereszténységgel, habár Péter mégiscsak Rómában emelte a maga templomát. Görögország, a demokrácia és az emelkedett gondolkodás bölcsője ma az Európai Központi Bank és a Nemzetközi Valutaalap kormányzása alatt álló gyarmat. Itália, a jog bölcsője külső kényszereknek vetette alá alkotmányát.

Hát nem, Európa nem ez. Szívünkhöz az az Európa áll közel, amely tanúja volt, amint Martell Károly győzött Poitiers-nél; amely szabad és független gondolkodók egész nemzedékét adta a világnak, köztük Giordano Brunót és Rotterdami Erasmust; amely Giacomo Leopardi szellemében tiszteletben tartja a nagyszámú és sokféle európai hazát, vagy – ahogy Carlo Cattaneo fogalmazott – a „kis hazákat”. Aki ma „több Európáról” beszél, egy koporsóra még inkább hasonlító Európai Uniót akar, nem mást. Csakhogy a ma is kormányzó politikai erők által elárult európai népek meglepő ellenállóképességről tesznek tanúságot: nem hidakat szeretnének építeni, nem is falakat, hanem kapukat, de úgy, hogy náluk legyen a kulcs. Megértették, hogy a pénzügyérek és a bankárok világától nem várhatnak segítséget, így hát azért küzdenek, hogy visszaszerezzék szuverenitásukat. Az Európai Unió mai formájában elkerülhetetlenül le fog tűnni, és pedig azért, mert az európai népek kezdik megérteni, hogy egyedül szuverenitásuk visszaszerzése útján kerülhetik el a végleges alávetettséget. Ez az a bizonyos szuverenizmus, amelytől annyira félnek az elitek.

**Európa és az Európai Unió
nem egy és ugyanaz** ””

A SZUVERENISTA KIHÍVÁS

A politikai korrektség szótárából szinte nyom nélkül eltűntek az olyan fogalmak, mint amilyen a nemzet és a szuverenitás. Aki ma nemzetről beszél, az idegengyűlölő nacionalista; aki államról beszél, az csakis az Európai Unió tisztes nevét akarhatja besározni; aki szuverenitást emleget, nem veszi észre, hogy a dinoszauruszokról beszél. Nemzet, szuverenitás, állam élettelen tárgyak csupán, és mint ilyenek, egyedül az eszmetörténések asztalára valók.

Márpedig valami hibádzik ebben a történetben. Európában szerencsére ma is különböző nyelveken beszélnek az emberek, és vannak népek, amelyek valahova tartozónak érzik magukat, sőt még a korábbinál is inkább, mióta megtapasztalták az ellenőrizetlen migráció hullámain. Olyan népek, mint amilyen a magyar is, amelyek azonosulnak államukkal, kiállnak függetlenségükért és szuverenitásukért, büszkék nemzeti hovatartozásukra. Aki magára ismer államában, nemzeti hovatartozását fejezi ki ezzel, anélkül, hogy közben személyes származását megtagadná. Ugyanúgy érezzük magunkat olasznak, mint lombardiainak, liguriainak, calabriainak, szicíliainak és így tovább.

Egyébként is: a brüsszeli és a globális pénzügyi oligarchiák túlhatalmával szemben mi más eszközünk lehet, mint a demokráciának az a maradványa, amelyre a nemzetállamokban találhatunk? A piacok globalizálódásához szuverenitásuktól megfosztott államok kellenek, mert csak így tudnak fennmaradni és újratermelődni. Ebből a szempontból az Európai Unió a legkézenfekvőbb eszköz: hiszen magához vonja az államok szuverenitását, és cserében nem szolgál a polgároknak mással, mint szegénységgel és nyomorral.

A feladat természetesen az, hogy visszaszerezzük a szuverenitás szeleteit, és pedig a népek javára. Mindenekelőtt a pénzügyi szuverenitásról van szó. Az euró a globalizáció klasszikus példája (habár egy meghatározott földrajzi térségre korlátozódik), és hatása itt bontakozik ki a szemük előtt. De ugyanez elmondható magáról az Európai Unióról is: el kell érniük, hogy összeomoljon, hogy azután egy új úton indulhassunk el, még Maastricht előttről.

Nem az európai gondolatot kell tagadni. Választani kell: állampolgárok, nemzetek nélküli, az ellenőrizetlen migráció miatt esetleg európaiak nélküli Európát akarunk-e, vagy pedig olyat, amely nemzetekből, identitás-gyökerekből, a különbözőségekből sarjadó identitásra épül? Azt kell felismerni, hogy államhatárok, keresztény gyökek, nemzetek nélkül nem létezik Európa. Előbb vannak az „értékek”, azután következik az unió. Az olyan Európai Unióban, amely az értékeket megtagadja és helyettük újakat teremtene – mintha olyasmiről lenne szó, amilyen a pénz vagy a piac –, nem lenne már sem-

mi európai, csupán egy lenne a többi „kereskedelmi bankok” közül. Ha újra akarjuk fogalmazni az európai gondolatot, akkor a földrészt alkotó nemzetekből, az ő kulturális, vallási, politikai hagyományaikból kell kiindulnunk.

Csupán látszat, hogy Európában az úgynevezett „identitáspártok” azokkal a pártokkal hadakoznak, amelyek közvetlen ellenfeleiknek látszanak – valójában egy globális gazdasági „rendszer” tagadnak, amely a pénzügyi spekuláció elsőbbségére épül (Soros *docet!*), s amely az elmúlt tíz év során megszilárdította hadállásait a társadalomban, minthogy totálisan ellenőrzése alá vonta az alattvalókká alacsonyított állampolgárok közvéleményének formálását: a közoktatást, a sajtót, az audiovizuális médiát, a kultúrát, a szakszervezeteket és így tovább. A „rendszernek”, amelyre a globális *establishment* épül, ezenkívül minden olyan eszköz is rendelkezésére áll, amely megvédelheti az esetleges külső támadások ellen: övé a törvényalkotás, a karhatalom monopóliuma, közvetlenül vagy közvetve ellenőrzése alatt tartja a médiát, az igazságszolgáltatás irányítását, a bírósági rendszer politikai orientálását és az adóhatóságot.

Ezt a „rendszer” Európában négy hazugság alapozza meg, és a következőkben ezeket igyekszem szisztematikusan megcáfolni.

államhatárok, keresztény
gyökek, nemzetek nélkül
nem létezik Európa

1) Első hazugság: a demokrácia. Az Európai Unió nem demokrácia, hanem plutokrácia, vagyis olyan rendszer, amelyben a pénzügyi vagyon a legitimitációs elv szerepét tölti be, sőt maga a legitimitáció. 2) A második hazugság úgy szól, hogy az Európai Unió a nemzetközi sakktabla autonóm szereplője. Valójában az Európai Unió nem önálló szereplő, hanem pusztán technokrata entitás, amely a közelmúltig az Egyesült Államok liberális politikai-ideológiai uralmi rendszerének volt alárendelve, ma pedig – Trump sikere óta – identitásválsággal küszködik. 3) A harmadik valótlanosság abban áll, hogy a magát „liberálisnak” meghatározó európai domináns ideológia hamisítvány: nem a klasszikus liberális felfogásra épül, hanem ideológiai téren az amerikai liberáradikalizmushoz kapcsolódik, gazdasági téren pedig a pénzügyi spekulációnak a reálgazdaság fölötti primátusához. 4) Az utolsó hazugság a bevándorlással kapcsolatos: Európában a bevándorlás nem gazdasági szükségesség, és még csak nem is a gyarmati múlt ellentételezésére vonatkozó morális kötelezettség. Pusztán az a szerepe, hogy véghez vigye a nemzeti identitások feloldásának művét, márpedig a modern Európa pontosan rájuk épült.

Egyre egyértelműbb, hogy az Európai Unió teljes mértékben a globalizáció gazdasági rendszeréhez illeszkedik, sőt e rendszer európai működési formáját jelenti, miközben elfojtja az őt magát alkotó népeket vagy egyenesen át akarja venni a helyüket. Ez hát a globális pénzügyi világ terve az Európai Unióval: mást kell az Európát a történelmileg alkotó népek helyére állítani, lehetővé kell tenni, hogy a „rendszer” kiiktathassa az igazi ellenséget, a nemzetállamokat, amelyek még ellenállnak és fékezni igyekeznek a globalizáció folyamatát. Ugyanakkor azonban a „rendszer” burkán mintha repedések jelentkeznének.

Az európai szuverenista irányzatok ma még – meg kell vallani – részben a régi jobboldali pártok ideológiai sémáihoz kötődnek, és ezzel azt kockáztatják, hogy a közvélemény szemében a nemzeti érdekek jogos védelmében fellépő

identitárius mozgalmak összemosódnak a múlt századi nacionalizmussal és annak rasszista, fasiszta, antiszemita és egyéb velejáráival. Éppen ezért döntő fontosságú, ami manapság Olaszországban történik. Két olyan politikai erő került hatalomra, amelyeknek semmi közük a szó szoros értelmében vett jobboldalhoz.¹ Ennek ellenére sem szűnnek a kísérletek, amelyeknek célja, hogy

az új kormányt és mindazokat, akik egy „nem globális”, hanem sokpólusú világért küzdenek – vagyis *pluriverzumot* szeretnének látni az *univerzum* helyén –, lejárassák.

A „szuverenistáknak”, ha le akarják győzni a „globalistákat”, mindeneke előtt meg kell szabadulniuk a régi nacionalizmus súlyos terhétől, a túlhaladott ideológiáktól; meg kell értetniük, hogy aki nemzetet mond, az szabadságot és népi igazságtételt mond.

ÖKOLOGIZMUS ÉS SZUVERENIZMUS

A 2018. őszi bajorországi és a hesseni tartományi választások azonban arról tanúskodnak, hogy az identitárius szuverenizmus önmagában nem képes átörönni. Az AfD (Alternative für Deutschland – Alternatív Németországnak) kétségtelenül jó eredményt ért el – Bajorországban 10,2 százalékot, Hessenben 13,1-et –, ezzel azonban nem lehetett „bankot robbantani”. Hogy miért? Az egyik ok minden bizonnyal az Alternatív Németországnak gazdasági ideológiájában keresendő – Salvini Ligájával ellentétben ugyanis az AfD ma is „klasszikus” neoliberális, német terminológiával szólva „ordoliberalis” irányzatot követ. Márpedig ma már nem hangzik meggyőzően a régi jelszó, hogy „kevesebb államot, több piacot”.

1 A 2018. márciusi olaszországi választások eredményeként a közép- és főként dél-olasz súlypontú centrum-populista Öt Csillag Mozgalom (Movimento 5 Stelle) és az eredetileg az észak-olasz regionalizmus programjával alapított jobboldali populista Liga (korábbi nevén Lega Nord) kötött egymással koalíciót. Előbbi elnöke, Luigi Di Maio a kormányfő, utóbbi elnöke, Matteo Salvini pedig a római kabinet belügyminisztere. (A Szerk.)

aki nemzetet mond, az
szabadságot és népi
igazságtételt mond

Érdeemes azonban más valamit is szem előtt tartani: Bajorországban a zöldek 17 százalékos eredményükkel megkétszerezték szavazataik számát, Hessenben pedig egyenesen 19,8% szavazott rájuk, s ezzel utolérték a szavazóinak több mint tizedét elvesztő SPD-t. Olaszországban sosem működött ilyen erős és a politikai és civil társadalomba ennyire beágyazódott zöld mozgalom, ezért Salvini és Di Maio a hazai konkurencia felől nyugodtan alhat.

Az ökopárti kihívás tehát elkerülheti Olaszországot, Európát viszont aligha. Sőt úgy fest, hogy a szuverenizmus összeurópai előretörésével szemben nem is a hagyományos pártok – a szocialisták, a kereszténydemokraták, a liberálisok stb. – felől bontakozhat ki az egyetlen igazi ellenállás, hiszen ezek a pártok mind mély válságban vannak, sokkal inkább az ökológista mozgalmak felől, mint amilyen a Zöldek Németországban. A zöldek egyébként Belgiumban is megerősödtek – ezt mutatják a helyhatósági választások eredményei –, Luxemburgban pedig 10 százalékról 15-re növelték szavazók számarányát. A következő európai választáson valószínűleg külön nemzetközi listával indulnak.

A '90-es évek elején oly sikeres *vague verte*, a zöld hullám a jelek szerint viszont elcsúszott. Lehet, hogy a következő hónapok valódi politikai összecsapásának két szereplője a „szuverenista internacionálé” és az „ökológista internacionálé” lesz? Egyvalami biztos: az identitárius szuverenizmus önmagában nem képes győzni. Ismétlem: önmagában sem a szociális kérdésre, sem a környezet problémáira nem ad kielégítő választ.

Vegyük szemügyre az alábbiakat. Ha ellenezzük is a globalizáció ideológiáját, nem tagadható, hogy léteznek természetüknél fogva globális problémák, amelyek meghaladják a nemzeti kereteket. A szuverenizmus azt jelenti, hogy legyen nálunk a lakásunk kulcsa, azt azonban nem, hogy ne lássunk túl a maguk kerítésén. A szuverenista sem tagadja, hogy ahol a probléma globális, ott a megoldásnak is globálisnak kell lennie. Semmiesetre sem szabad tehát radikális, szélsőséges álláspontra helyezkednünk, elfordulunk az ökológiai problémáktól, elítélnünk az „környezetvédő ideológiát”.

Tény, hogy érdemes megszívlelni a kritikai megjegyzéseket, amelyekkel több szerző, így *Nouvel ordre écologique* című könyvében Luc Ferry illetve a környezetvédő mozgalmat és a *mélyökológiát*.² Mint azonban Hans Jonas mindvégig hangsúlyozta híres művében, a *Das Prinzip Verantwortung*ban, ideje megvalósítani „az embernek és a természetnek a veszélyben újra felfedezett sorsközösségét. A veszély felnyitotta a szemünket a természet autonóm méltóságára, és arra kényszerít minket, hogy tiszteletben tartsuk a természet integritását, még ha el kell is tekintenünk bizonyos hasznossági megfontolásoktól.”³ Jövendő fejlődésünk csakis *nachhaltig*, vagyis fenntartható lehet, nem szakadhat el a környezettől, a környezet óvásától, védelmétől. Ha elpusztítja a természetet, az emberek magukat pusztítják el. Nem könnyű egyszerűen azzal lerázni a zöldeket, hogy „ki a zöldekkel, be a vörösökkel”. Valójában éppen a zöldek léptek túl elsőként a bal- és a jobboldal szembeállításán. Számos baloldali „jobboldalinak” tartotta őket, számos jobboldali pedig „baloldalinak”. Ami azt illeti: „konzervatívok” a környezettel kapcsolatban, „forradalmárok” viszont a termelés és a fogyasztás rendszerével kapcsolatban.

Ha az európai szuverenizmus nem akarja magát olyan ellenféllel szemben találni, akinek néhány hónapja még a létéről sem volt sejtelve, akkor ideje minderről elgondolkodnia, mert a környezetvédelmet is fel kell vennie a napirendjére és meg kell küzdenie érte. A biodiverzitás és a környezet oltalma éppoly fontos, mint hagyományos életformák és kulturális sajátosságok védelme. A kulturális identitás védelme elképzelhetetlen a természet szépségeinek védelme nélkül. A szuverenistáknak sem lehet közömbös, hogy milyen állapotban van lakóhelyük ökoszisztémája. ■

(Fordította: Betlen János)

2 LUC FERRY: *Új rend: ökológia* [1992] ford. V. TÓTH László, Európa, Budapest, 1994. (A filozófus szerző francia liberális oktatásügyi miniszter volt 2002 és 2004 között.) (A Szerk.)

3 HANS JONAS: *Das Prinzip Verantwortung. Versuch einer Ethik für die technologische Zivilisation*, Suhrkamp, Frankfurt am Main, 1979. (Az egzisztencialista filozófus szerző Martin Heidegger tanítványa volt.) (A Szerk.)